

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini¹
od 3. do 9. jula 2023. godine

➤ **Krivično / Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Opći dio			
Odgovornost pravnih lica/osobe	Odgovornost pravne osobe/lica / Osnov i granice odgovornosti pravne osobe/lica	Prema modelu izvedene odgovornosti pravnog lica, a koji je prihvaćen i u krivičnom zakonodavstvu BiH, preduslov za postojanje odgovornosti pravnog lica za krivično djelo jeste postojanje krivičnog djela učinioca učinjenog u ime, za račun ili u korist pravnog lica.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 031686 23 Kž
Kazne / KRIVIČNO PRAVO - POSEBNI DIO	Produženo krivično djelo / Razbojništvo	Da bi se više radnji mogle smatrati produženim kaznenim djelom Razbojništva iz članka 283. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u smislu članka 55. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, osim činjenice da je počinitelj sa namjerom učinio više istih ili istovrsnih kaznenih djela, koja s obzirom na način počinjenja, vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti koje ih povezuju, čine jedinstvenu cjelinu, za postojanje produženog kaznenog djela, kada je u pitanju zaštićeno dobro osobne vrijednosti (život i tijelo), nužna je i istovjetnost žrtve (oštećenog).	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 097041 21 Kž

¹ Sve presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koja je dostupna na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

Posebni dio			
KRIVIČNO PRAVO POSEBNI DIO	Oštećenje tuđe stvari	Krivično djelo Oštećenje tuđe stvari kada je u pitanju vinost kao psihički odnos optuženog prema krivičnom djelu može se izvršiti samo sa umišljajem, a umišljaj mora da obuhvata i svijest da je u pitanju tuđa stvar i da izvršilac mora biti svjestan protivpravnosti svoje radnje.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 131071 23 Kž

➤ **Krivično / Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Opće odredbe			
Nadležnost suda	Spajanje postupka	Spajanje postupka ostavlja mogućnost sudu da po ispunjenju uslova provede jedinstven postupak, ali ne kao obavezu da na navedeni način i postupi.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 085311 18 Kž 2
Osnovna načela/ Glavni pretres	Pravo na odbranu/ Jednakost u postupanju/ Izmjena optužbe	Izmjena optužnice na glavnom pretresu, u skladu s odredbama procesnog zakona, u tijesnoj je vezi s pitanjem prava na odbranu i prava na jednakost oružja, zbog čega je ključni aspekt istog da odbrani treba pružiti mogućnost da se izjasni o činjenicama i pravnim pitanjima procesnopravne i materijalnopravne prirode.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 010164 23 Kž

Branitelj/ Izvršenje odluka	Obavezna odbrana/Pravosnažn ost/pravomoćnost odluka	Pravosnažnošću presude, odnosno okončanjem krivičnog postupka, prestaje pravo na obaveznu odbranu, zbog čega branilac za sve daljnje radnje mora dostaviti punomoć o zastupanju.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 040518 23 Kž 2
--------------------------------	--	--	---

Radnje dokazivanja			
Saslušanje svjedoka	Prepoznavanje svjedoka	Prepoznavanje lica kao radnja dokazivanja mora biti organizovano na način da su sve pokazane osobe ili predmeti slični ili približno slični, jer značajne razlike mogu uticati na svjedoka, a i na dokaznu snagu i na valjanost dokaza.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 126672 23 Kž
Mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/optuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka			
Mjere zabrane	Zabrana napuštanja boravišta i zabrana putovanja	Prvostupanjski sud prigodom utvrđivanja postojanja okolnosti koje ukazuju da bi optuženi zbog vođenja kaznenog postupka mogao otići u inozemstvo, u smislu članka 126. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (mjera zabrane napuštanja boravišta i zabrane putovanja), nije u obavezi da utvrdi postojanje „namjere optuženog“ da pobjegne u inozemstvo, niti činjenicu da li je optuženi poduzimao određene radnje i aktivnosti da napusti Bosnu i Hercegovinu, jer postojanje te namjere nije niti uvjet da bi se prema optuženom odredile mjere zabrane. Naprotiv, da je optuženi na bilo koji način manifestirao takvu svoju namjeru ili poduzeo radnju koja bi upućivala na zaključak da namjerava napustiti teritorij Bosne i Hercegovine, u tom slučaju bi se ostvarili zakonski uvjeti da se optuženom, u skladu s člankom 132. stavak 1. točka a. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odredi mjera pritvora, a ne da mu u skladu s člankom 126. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, bude određena mjera zabrane putovanja.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 098284 16 Kž
Mjere zabrane	Zabrana napuštanja boravišta i zabrana putovanja	Da bi uopće postojale formalne pretpostavke da se odlučuje o zamjeni pritvora blažom mjerom, u smislu članka 126. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Zabrana napuštanja boravišta i zabrana putovanja), optužena prema kojoj je produžen pritvor mora imati prijavljeno prebivalište (boravište) na teritoriju Bosne i Hercegovine.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 149070 23 Kž 4

Vanredni pravni lijek			
Ponavljanje postupka	Nepravo ponavljanje krivičnog postupka	Odustanak osuđenog od prijedloga za nepravo ponavljanje krivičnog postupka za sobom povlači donošenje odluke o odbacivanju takvog prijedloga	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 022979 23 Kž 5

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Prouzrokovanje štete/ Naknada nematerijalne štete	Zbog tjelesnih povreda	Pitanje postojanja nematerijalne štete u vidu duševnih bolova zbog naruženosti ocjenjuje se prema objektivnim i subjektivnim mjerilima. Objektivna mjerila su izmjene spoljašnosti oštećenog, njihova uočljivost, odnosno vidljivost, obim i mogućnost pokrivanja, starost i pol oštećenog, dok subjektivna mjerila predstavljaju uticaj navedenih objektivnih mjerila na psihičku ravnotežu povrijeđenog, odnosno na njegovo psihičko stanje u cjelini.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 P 129928 22 Gž 2
RADNO PRAVO			
Zaštita radnika	Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja	Namještenik – zaposlenik Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ne može snositi posljedice neispunjavanja obaveza nadležnih organa javne vlasti Distrikta (Vlade) propisanih odredbama Zakona o platama i naknadama, odnosno nedonošenja potrebne odluke Vlade Distrikta, pogotovo u situaciji kada je postojala volja zakonodavca i nadležnih nižestepenih organa da se za određeno radno mjesto odredi pravo na dodatak na platu.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 Rs 128504 22 Rsž 2
Zaštita radnika	Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja/ Za	Zakon o radu u osnovnoj odredbi (član 1) postavlja standard odnosno obim primjene na način da isključuje svoju primjenu na prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa koji su uređeni posebnim zakonom (lex specialis) koristeći jasnu sintagmu „ako posebnim zakonom nije drugačije određeno“, pa se i obaveza usklađivanja pravilnika o radu i drugih	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 Rs 144058 22 Rsž

	isplatu drugih naknada iz rada	opštih akata, odnosno uređivanje visine i načina ostvarivanja prava na topli obrok odnosi samo na poslodavce na koje se ovaj zakon (Zakon o radu) primjenjuje.	
RADNO PRAVO/ ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE	Osnovi i vrste diskriminacije/ Uporedna grupa	Različit tretman u pogledu prava na isplatu toplog obroka sa jedne strane državnom (javnom) službeniku u organima uprave Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i s druge strane zaposlenima u javnim preduzećima i privatnom sektoru u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, ne predstavlja osnov za utvrđenje diskriminacije.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Rs 144058 22 Rsž

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
PRAVA SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA	izbor na radno mjesto	Tuženi (upravno tijelo koje postupa po žalbi) ima obvezu ne samo dati dostatne, jasne i argumentirane razloge o žalbenim navodima glede točnosti odgovora na pitanja iz testa (tj. ocijeniti žalbene navode kao takve), nego ima obvezu i pravilno raspraviti koji su to (odista) točni odgovori na sporna pitanja, sam ili preko drugog nadležnog tijela, kao prethodnog pitanja u smislu članka 129. Zakona o upravnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a u kom slučaju se očitovanje nadležnog tijela može koristiti ali ne kao apsolutna i neupitna istina, nego kao i svako drugo očitovanje koje podliježe kritičkoj analizi razloga iznesenih u pismenom izjašnjenju, a koje razloge tuženi može ali i ne mora da prihvati, ali ih je u svakom slučaju dužan ispitati i za svoju odluku dati razloge.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O U 138854 22 Už
PRAVA SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA	izbor na radno mjesto	Člankom 42. stavak (9) Zakona o državnoj službi u tijelima javne uprave Brčko distrikta Bosne i Hercegovine kao mehanizam za preispitivanje pravilnosti provedene natječajne procedure, predviđeno je (jedino) ulaganje žalbe Apelacijskom povjerenstvu na odluku Odbora za zapošljanje, a ne i ulaganje prigovora ili primjedbi na provedeni test, usmeni intervju ili slično.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O U 138854 22 Už

<p>PRAVA SLUŽBENIKA I NAMJEŠTENIKA</p>	<p>izbor na radno mjesto</p>	<p>Odredbom članka 18. stavak (7) Pravilnika o zapošljavanju je na jasan i nedvosmislen način, utvrđeno da Povjerenstvo za zapošljavanje priprema i verificira test sa točnim odgovorima, a što dalje implicira da su pitanja sa odgovorima koja Povjerenstvu za zapošljavanje dostavljaju nadležna tijela (Odbor za zapošljavanje i nadležno tijelo javne uprave i institucije) u smislu stavka (3) istog članka, kroz „pripremu i verifikaciju“ podložna (dodatnoj) provjeri sa aspekta pravilnosti točnih odgovora na konkretna pitanja. U suprotnom, stvorila bi se apsurdna situacija da u slučaju kada je očito da se radi o pogrešno naznačenom (dostavljenom) odgovoru na određeno pitanje od strane Odbora za zapošljavanje ili nadležnog tijela javne uprave i institucije, nijedno tijelo koje sudjeluje u provođenju natječajne procedure nije u mogućnosti da uočenu (pa i nespornu) pogrešku ispravi nego je dužno natječajnu proceduru provesti na pogrešnom/im odgovorima na pismenom testu, a što nikako ne može biti intencija zakonodavca i u izravnoj je suprotnosti sa člankom 5. i člankom 7. Zakona o upravnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i člankom 7. ZUP-a ali i člankom 2. Pravilnika o zapošljavanju kojim je predviđeno da je cilj za donošenje pravilnika – unaprijeđenje procedure zapošljavanja, a postupanje po „pogrešnim odgovorima“ ili nemogućost preispitivanja točnosti odgovora na pitanja iz pismenog testa, svakako nisu komplementarni sa ovim ciljem pravilnika.</p>	<p>Apelacioni sud Brčko distrikta</p> <p>96 0 U 138854 22 UŽ</p>
--	------------------------------	---	--

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini²
od 10. do 16. jula 2023. godine

➤ **Krivično / Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Opći dio			
Zastarjelost	Zastarjelost izvršenja kazne	Apsolutna zastara izvršenja kazne teče tokom izvršenja kazne, tako da se izručenje kazne mora izvršiti unutar roka apsolutne zastare.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 021712 23 Kž 3
Krivične sankcije	Rad u javnom interesu	Zamjena kazne zatvora radom u javnom interesu po zahtjevu nije obavezna i sud je, shodno odredbi člana 70 stav 2 KZ RS, dužan da cijeni sve okolnosti od kojih zavisi vrsta i visina kazne i da li je izvršenje kazne neophodno za ostvarenje svrhe kažnjavanja. U konkretnom slučaju cijenjene okolnosti ne opravdavaju zamjenu izrečene kazne c obzirom na prirodu i težinu krivičnog djela, većim brojem radnji izvršenih u relativno dužem razdoblju, te se osnovano izvodi zaključak da takva priroda i težina krivičnog djela ne opravdavaju zamjenu jer je za ostvarenje svrhe kažnjavanja neophodno da se izvrši kazna zatvora koja je izrečena pravnosnažnom presudom.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 K 028142 23 Kž

² Sve presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koja je dostupna na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

➤ Krivično / Krivično procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OPĆE ODREDBE			
Osnovna načela	Princip akuzatornosti/ Princip legaliteta krivičnog gonjenja	Uticaj oštećenog na pokretanje i vođenje krivičnog postupka za krivična djela za koja je krivično gonjenje uslovljeno prijedlogom oštećenog, se ograničava isključivo na odluku da li će podnijeti prijedlog nadležnom javnom tužiocu za krivično gonjenje, a kada je takav prijedlog podnesen, odluka o pokretanju i vođenju krivičnog postupka, u skladu sa principom akuzatornosti i principom legaliteta krivičnog gonjenja, je u isključivoj nadležnosti javnog tužioca.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 0 K 123612 22 Kvz
Osnovna načela	Princip akuzatornosti/ Princip legaliteta krivičnog gonjenja	Kada javni tužilac u predmetima za krivična djela za koja je krivično gonjenje uslovljeno prijedlogom oštećenog, donese naredbu o sprovođenju istrage i po okončanju istrage podigne optužnicu kod nadležnog suda (zauzimajući tako pozitivan stav prema prijedlogu oštećenog za krivično gonjenje), irelevantan je naknadno revidirani stav oštećenog u odnosu na pokrenuti postupak, zasnovan na izjavi da ne traži krivično gonjenje optuženog, jer javni tužilac, kao državni organ, u skladu sa zakonom disponira krivičnim gonjenjem, dok se ovlaštenja oštećenog u krivičnom postupku svode na disponiranje imovinskopравnim zahtjevom.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 0 K 123612 22 Kvz
Nadležnost suda	Sastav suda	O zamjeni izrečene kazne zatvora radom u javnom interesu sud odlučuje na zahtjev osuđenog kada presuda kojom je ta kazna izrečena postane pravnosnažna. Sud o zamjeni odlučuje rješenjem, van glavnog pretresa, u postupku izvršenja pravnosnažne presude. S obzirom da se radi o odlučivanju van glavnog pretresa, za donošenje odluke funkcionalno je nadležno vijeće sastavljeno od troje sudija iz člana 24 stav 5 ZKP RS.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 K 028142 23 Kž
POSEBNI POSTUPCI			
ZAKON O MEĐUNARODNOJ PRAVNOJ POMOĆI U KRIVIČNIM STVARIMA/Međ	Zahtjev - zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć/ Uslovi za izvršenje strane sudske prakse u krivičnim stvarima	Zamolnica je neprovodiva ukoliko je pristanak države presuđenja za preuzimanje izvršenja kazne zatvora od strane zamoljene države, uslovljen zabranom njene zamjene novčanom kaznom ili probacijskom mjerom;	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 044605 23 Kž

unarodna pravna pomoć/ Priznanje i izvršenje stranih sudskih odluka			
Priznanje i izvršenje stranih sudskih odluka	Uslovi za izvršenje strane sudske prakse u krivičnim stvarima	Prema odredbi člana 68. stav 5. ZMPP, kod priznavanja strane sudske odluke zabranjeno je izricanja teže kazne u državi izvršenja nego što je izrečena presudom države presuđenja, a što ne zadire u sferu normiranja krivičnih djela i predviđenih sankcija.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 043912 23 Kž 2

➤ **Građansko pravo/Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Ugovori/Osiguranje	Osiguranje imovine	Teret dokazivanja da je ugovorena vrijednost osigurane stvari znatno veća od njene stvarne vrijednosti, i da za tu razliku ne postoji opravdan razlog je uvijek na osiguravatelju.	Vrhovni sud Federacije BiH 64 0 Ps 032647 23 Rev
Ugovori/Osiguranje	Osiguranje imovine	Osiguravatelj koji nakon nastupanja osiguranog slučaja u sudskom postupku dokazuje da je stvarna vrijednost osigurane stvari znatno manja od ugovorene, mora dokazati da je takva razlika u vrijednosti postojala u vrijeme zaključenja ugovora.	Vrhovni sud Federacije BiH 64 0 Ps 032647 23 Rev
Ugovori/Osiguranje	Osiguranje imovine	Ako je ugovorom o osiguranju imovine određeno da se naknada iz osiguranja obračunava prema vrijednosti osigurane stvari koja je utvrđena sporazumom ugovornih strana, ista se neće obračunati prema toj vrijednosti samo ako sud utvrdi da je stvarna vrijednost stvari znatno manja od ugovorene.	Vrhovni sud Federacije BiH 64 0 Ps 032647 23 Rev

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
PENZIJSKO INVALIDSKO OSIGURANJE	Invalidska penzija	Tužiteljica je zahtjev za ostvarivanje prava na invalidsku penziju podnijela dana 18.11.2020. godine, kada je imala navršenih 65 godina, 2 mjeseca i 29 dana života, odnosno ispunjene uslove za starosnu penziju u pogledu godina života, pa s obzirom da je gubitak radne sposobnosti utvrđen na dan podnošenja zahtjeva pravilno je njen zahtjev za invalidsku penziju odbijen	Vrhovni sud Republike Srpske 13 0 U 006262 22 Uvp
BRANILAČKO/B ORAČKA- INVALIDSKA ZAŠTITA	Stambeno zbrinjavanje	Tužiteljica ne ispunjava uslove za stambeno zbrinjavanje dodjelom stambene jedinice, jer je svoj suvlasnički dio od 1/3 dijela na stanu, poklonila svojim kćerkama, čija vrijednost prelazi iznos od 30.000,00 KM.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 029772 22 Uvp
STATUSNA PRAVA	Ratna šteta	Pravilno je zaključkom Pravobranilaštva Republike Srpske odbačen zbog nenadležnosti zahtjev tužioca za obeštećenje van spora, jer iz sadržaja istog jasno proizilazi da tužilac potražuje naknadu nematerijalne štete koja je nastala kao posljedica povređivanja koje se desilo u decembru 1991. godine, dakle van vremenskog okvira iz odredbe člana 1. Zakona o ostvarivanju prava na naknadu materijalne i nematerijalne štete nastale u periodu ratnih dejstava od 20. maja 1992. do 19. juna 1996. godine.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 029652 22 Uvp
IMOVINSKO- PRAVNI ODNOSI	Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima	Sporan je osnov upisa prava svojine u korist zainteresovanog lica na cjelokupnoj površini parcele koja je predmet izlaganja od 2395 m ² , jer je njegov pravni prednik na toj parceli upisan od 1953. godine u površini od 1000 m ² , pa je Komisija bila dužna da izvrši novo snimanje i da utvrdi površinu parcele koja pripada zainteresovanom licu i kada tužilac u ostavljenom roku ne podnese zahtjev u tom pravcu, jer ta činjenica ne daje osnov da se pravo svojine na cjelokupnoj površini predmetne parcele upiše u korist zainteresovanog lica.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027886 21 Uvp

IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima	Umrlo licu se nije mogao postaviti privremeni zastupnik, jer se ne radi o licu čije je prebivalište, odnosno boravište nepoznato, već o umrlom koji je danom smrti prestao da postoji kao fizičko lice.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027590 21 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima	Kada se radi o šumskom zemljištu, potrebno je prije utvrđivanja prava svojine na zemljištu tog karaktera, pribaviti sve podatke vezane za to zemljište, posebno jer je je ostalo nerazjašnjeno na osnovu čega je utvrđeno da na nepokretnostima u p.l.n. br. 372 k.o. V., upisano stanje odgovara stvarnom stanju, a da prethodno nije provjereno da li se zemljište nalazi u kompleksu šumskog zemljišta ili je izdvojeno iz šumskog kompleksa, da li se u arhivi nadležnog organa nalaze podaci o raspravljenom postupku uzurpacije, posebno u periodu od 1980. godine, pa nadalje, kada su ti postupci u katastarskim opštinama vođeni po službenoj dužnosti.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027842 21 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima	Kako je upis O.A. na predmetnim nepokretnostima izvršen na osnovu rješenja Komisije iz 1985. godine, koje rješenje nije osporavano odgovarajućim pravnim sredstvima, pa kako je takvo činjenično stanje koje je utvrđeno rješenjem Komisije preuzeto 2005. godine u zemljišnoj knjizi, to se u konkretnom slučaju ne može utvrditi postojanje greške zemljišnoknjižne kancelarije zbog čega su upravni organi pravilno odbili tužioca N.M. sa zahtjevom za ispravku greške u zemljišnoj knjizi.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 0 U 005059 21 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Zabilježba izvršenja	Odluka o zahtjevu za upis zabilježbe, shodno odredbama člana 132. Zakona o premjeru i katastru, mora biti zasnovana na činjenicama i dokazima koji su važili u momentu podnošenja tog zahtjeva, a što je u konkretnom slučaju 11.11.2015. godine, a ne na činjenicama koje su nastale 2018. godine provođenjem ugovora o raspolaganju nepokretnostima.	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 U 008305 21 Uvp

IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Provođenje promjene u katastarskom operatu	Pravilno je u konkretnom slučaju dozvoljena promjena u katastarskom operatu na osnovu rješenja kojim je raspravljena uzurpacija i utvrđen stvarni vlasnik predmetnih nepokretnosti, pa nije od uticaja činjenica da su u postupku izlaganja predmetne nepokretnosti uknjižene u korist Republike Srpske, jer je uknjižena kao vjerovatniji vlasnik u privremeni list nepokretnosti, a koja uknjižba se uvijek može izmijeniti kada se u nekom od propisanih postupaka utvrdi stvarni vlasnik, kao što je slučaj u ovoj pravnoj stvari.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 029135 22 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Koncesije	Ispunjeni su uslovi za donošenje osporenog akta, kojim se koncesionaru odobrava eksploataciono polje tehničkog građevinskog kamena – krečnjaka na ležištu „P.“ kod Banjaluke, a pri čemu su određene koordinate tog zemljišta, te se koncesionar obavezuje da granice odobrenog eksploatacionog polja obilježi na terenu međnim biljezima, a i obavezan je da završi pripreme radove i pribavi odobrenje za izgradnju rudarskih objekata u roku koji ne može biti duži od roka određenog u ugovoru o koncesiji koji je za to ležište zaključio sa Vladom Republike Srpske u avgustu mjesecu 2019. godine, kako je to sve i navedeno u dispozitivu predmetnog osporenog akta.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 028662 21 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Koncesije	Koncendent može jednostrano raskinuti ugovor kada koncesionar ne izvršava ili propusti da izvrši potrebne radnje u ugovorenom roku ili svojom krivicom ne počne sa obavljanjem koncesione djelatnosti u ugovorenom roku, te svojom pasivnošću onemogućiti i aktivnosti na alternativnom tehničkom rješenju za izgradnju MHE povodom kojeg je tužena bila spremna da i aneksira predmetni ugovor o koncesiji.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027310 21 Uvp
INSPEKCIJSKI NADZOR	Komunalna policija	Tužiteljica nije imala odobrenje za zauzimanje javne površine i postavljanje predmeta za zabavu (3 klackalice) prije nego je zahtjevom zatražila izdavanje odobrenja za zauzimanje javne površine, to su bili ispunjeni uslovi za donošenje rješenja kojim se nalaže uklanjanje predmeta za zabavu.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 029371 22 Uvp

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini³
od 17. do 23. jula 2023. godine

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
STVARNO PRAVO/Pravo vlasništva			
Vlasništvo/ STICANJE VLASNIŠTVA	Privatno vlasništvo/ Sticanje prava vlasništva	Kada u postupku nije dokazano da je predmetna nekretnina bila procijenjena u kapital društva i po nadležnom tijelu iskazana kao kapital društva, tužitelj kao pravni sljednik društvenog preduzeća koje je provelo djelimičnu pretvorbu društvenog kapitala, ne može postati vlasnik tih nekretnina, jer nad tom imovinom upravljanje i raspolaganje, po čl. 31 Zakona o privatizaciji preduzeća, preuzima vlada koja upravlja preostalim državnim kapitalom.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 O Ps 225056 23 Rev
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi/Prouzrokovanje štete			
Naknada materijalne štete	Obična šteta	U pravilu se naknada za tuđu njegu i pomoć sastoji od nominalne vrijednosti koju oštećeni plaća za te troškove u vrijeme kada su nastali. Međutim, kada mu se njega i pomoć pružaju besplatno (od strane članova njegove porodice), ta se naknada određuje prema neto zaradi osobe koja bi u mjestu u kojem je tuđa njega i pomoć pružena bila sposobna pružiti takvu uslugu. A ako takva osoba ne postoji, visina naknade štete se određuje prema slobodnoj procjeni primjenom člana 127 ZPP-a.	Vrhovni sud Federacije BiH 51 O Rs 179292 22 Rev
ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE	Zabrana diskriminacije/Ter et dokazivanja	Stepen vjerovatnosti da je došlo do diskriminacije, koga ima u vidu odredba člana 15. stav 1. ZZD BiH, je pretežna, a ne visoka vjerovatnoća. Pretežna vjerovatnoća postoji kada se zaključak o postojanju diskriminacije čini izglednijim od zaključka da diskriminacije nije bilo, a ti izgledi se zasnivaju na dokazima na kojima se zasniva tvrdnja da je došlo do diskriminacije.	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O P 102192 23 Rev

³ Sve presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koja je dostupna na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

Naknada nematerijalne štete	U antidiskriminacijskim postupcima	Otklanjanje diskriminatorskog postupanja podrazumjeva uklanjanje štetnih posljedica na način da se šteta nadoknađuje u obimu koji se utvrđuje u odnosu na period u kome je trajala povreda prava na jednako postupanje.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 040155 23 Gž 2

➤ **Građansko pravo/Građansko procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Prvostepeni postupak	Teret dokazivanja	Iako je tužitelj dao novac za kupovinu stana, nema osnova za potraživanje vraćanja istog kao zajam, ako nije dokazano da je tužena preuzela obavezu vraćanja.	Vrhovni sud Federacije BiH 20 0 P 060730 22 Rev
Prvostepeni postupak	Teret dokazivanja	Uz propisanu zakonsku pretpostavku da je tuženom bilo poznato da ugovorom o darovanju sa svojim sinovima nanosi štetu tužitelju kao povjeriocu, proizilazi da je teret dokazivanja, da se iz preostale imovine dužnika može naplatiti potraživanje povjerioca tj. da je prvotuženi solventan, zbog čega ne treba pobijati pravnu radnju darivanja nekretnina, je na tuženom, a ne na tužitelju.	Vrhovni sud Federacije BiH 28 0 P 060228 22 Rev

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
PENZIJSKO INVALIDSKO OSIGURANJE	Starosna penzija/ Polijski službenici	Tužitelju je rješenjem upravnih organa pravilno oduzeto oružje do pravosnažnog okončanja prekršajnog postupka u cilju zaštite građana odnosno javne sigurnosti, jer je preventivna svrha oduzimanja oružja pravno i faktički povezana sa ishodom	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 014308 23 Uvp

		prekršajnog postupka pa će u slučaju obustavljanja prekršajnog postupka ili donošenja oslobađajuće odluke prestati postojanje zakonskih razloga koji su uticali na preventivno oduzimanje oružja.	
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI			
Eksproprijacija	Deeksporrijacija	Ne može se zahtijevati deeksporrijacija dijela ekspropriisanih nekretnina i cijepanje neizgrađenog dijela ekspropriisanih nekretnina (koji ne služi svrsi eksproprijacije), ukoliko su neizgrađeni dijelovi ekspropriisanih parcela promijenili oblik i veličinu u postupku privođenja gradskog građevinskog zemljišta krajnjoj namjeni, u skladu sa važećim prostornim planom ili planom parcelacije.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 017264 21 Uvp
POREZI, DOPRINOSI I TAKSE	Subvencija doprinosa	Zdravstvena ustanova se ne može smatrati privrednim društvom, jer nije organizovana kao privredno društvo u smislu odredbi Zakona o privrednom društvu, te stoga ne može ostvariti pravo na subvenciju doprinosa za obavezna osiguranja po osnovu Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 017524 22 Uvp
IZBORNI ZAKON BIH			
Organi za provedbu izbora	Birački odbori/ Zloupotreba u radu biračkih odbora	Birački odbor neposredno rukovodi radom biračkog mjesta, osigurava tajnost, pravilnost glasanja i evidentiranja rezultata glasanja na biračkom mjestu, pa ukoliko se utvrde nepravilnosti u evidentiranju izbornih rezultata, za takvo postupanje Izborni zakon BiH propisuje nedjeljivu odgovornost svih članova biračkog odbora.	Sud Bosne i Hercegovine s1 3 lž 045733 lž
IZBORNI ZAKON BIH/ SLOBODA PRISTUPA INFORMACIJAM A/ Zaštita ličnih podataka/	Birački spisak/ Osnovni principi zakonite obrade ličnih podataka /Član 8 - Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života/	Objavljivanje izvoda iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH koji sadrži lične podatke birača u obimu u kojem se nesumljivo može utvrditi identitet osobe, predstavlja nezakonitu obradu ličnih podataka, jer nije uspostavljena pravična ravnoteža između prava na privatni život i javnog interesa.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 038648 23 Uvp

Standardi zaštite ljudskih prava/ EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA	Član 10 - Sloboda izražavanja		
IZBORNI ZAKON BIH	Govor mržnje	Za utvrđivanje da li određeno izražavanje ima karakteristike govora mržnje, sadržaj govora treba analizirati imajući u vidu karakteristike ove pojave da se radi o javnom govoru, izrečenom ili proširenom u javnom prostoru putem medija, sa ciljem da se napadne, obezvrijedi, uvrijedi i ponizi određena društvena skupina ili njene pripadnike koji ne moraju biti imenovani ali su prepoznatljivi po određenoj karakteristici zbog koje se izvrgavaju govoru mržnje, u svrhu zastrašivanja, segregacije stvaranja snažanog uticaja na socijalne odnose i podsticanja na nasilje.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 Iž 045950 23 Iž

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravni postupak			
OSNOVNA NAČELA	Načelo saslušanja stranke	Nedostavljanjem nalaza, ocjene i mišljenja odjeljenja za prvostepeni postupak medicinskog vještačenja zdravstvenog stanja licu koje je vještačeno je izvršena povreda načela saslušanja stranke, jer je isti morao biti dostavljen tom licu uz pouku da ima pravo prigovora radi ponovnog vještačenja na isti u roku od 8 dana od dana prijema tog nalaza, ocjene i mišljenja.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 013934 22 Uvp
RJEŠENJE	Djelimično, dopunsko i privremeno rješenje	Dopunskim rješenjem dopunjuje se ranije rješenje u pogledu pitanja koja već donesenim rješenjem nisu obuhvaćena, ali se tim rješenjem ne može mijenjati pravosnažno raspravljena stvar, niti brisati i mijenjati dijelovi ranijeg rješenja.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 034187 23 Uvp

Upravni spor	Dejstvo odluka Ustavnog suda	Odluka Ustavnog suda FBiH ima retroaktivno dejstvo u odnosu na sudske postupke koji nisu bili okončani u vrijeme objavljivanja te odluke, bez obzira na to u kojoj fazi se taj sudski postupak nalazi. U takvim postupcima se, nakon objavljivanja odluke Ustavnog suda, ne može primijeniti zakon, propis ili pojedina odredba čija je nesaglasnost sa Ustavom utvrđena tom odlukom.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 017546 22 Uvp 2
Stambeno pravo	Povrat stana	U situaciji kada je podnesen zahtjev za povrat stana koji je u međuvremenu otkupljen, samo po sebi se, kao prethodno pitanje nameće pitanje valjanosti kupoprodajnog ugovora a samim tim i svih prava koje vlasništvo za sobom povlači, koje treba riješiti da bi se donijela odluka o vraćanju stana u posjed.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 012872 21 Uvp

➤ **Krivično / Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
TOK POSTUPKA			
Presuda	Vežanost presude za optužbu	Obzirom da radnje koje se odnose na član 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije (povrede koje se nanose životu i tjelesnom integritetu, naročito sve vrste ubistava, osakaćenja, svireposti i mučenja), po svojoj sadržini obuhvataju i radnje nečovječnog postupanja iz člana 3. stav 1. tačka c) Ženevske konvencije, onda sud nije prekoračio optužbu kada je u činjeničnu osnovu optužnice umjesto blanketnog propisa člana 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, naveo da je optuženi svojim radnjama prekršio odredbu člana 3. stav 1. tačka c) navedene konvencije, budući da se radilo o identičnom događaju iz prošlosti i radnjama koje su podudarne u pogledu opisa događaja na način kako ga je dala optužba.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 K 001742 23 Kžž 2

Redovni pravni lijekovi/ Žalba na prvostepenu presudu			
Žalbeni osnovi	Povreda krivičnog zakona – da li je u pogledu krivičnog djela koje je predmet optužbe primijenjen zakon koji se ne može primijeniti	Kada činjenični opis krivičnih djela iz izreke presude kojom su optuženi oglašeni krivim za krivična djela Trgovina ljudima iz člana 210a. stav 2. i Navođenje na prostituciju iz člana 210. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 31. istog zakona, ne sadrži navod da su optuženi opisane radnje učinjenja krivičnog djela Navođenje na prostituciju iz člana 210. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 31. istog zakona preduzimali radi zarade ili druge koristi (odnosno da su radi zarade poticali djevojke na pružanje seksualnih usluga), kao bitno obilježje navedenog krivičnog djela, jer se navod u činjeničnom opisu o postupanju u svrhu iskorištavanja prostitucijom odnosi na radnje učinjenja krivičnog djela Trgovina ljudima iz člana 210a. stav 2. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 31. istog zakona, onda je oglašavanjem krivim optuženih za krivično djelo Navođenje na prostituciju iz člana 210. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u vezi sa članom 31. istog zakona, povrijeđen krivični zakon na štetu optuženih iz člana 313. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 032597 22 Kž 22

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini⁴
od 31. jula do 13. augusta 2023. godine

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO			
Odgovornost za štetu/Prouzroko vanje štete	Odgovornost pravnog lica za štetu	Odgovornost osnivača privatne zdravstvene ustanove (apoteke) u odnosu na Ustanovu koja ima svojstvo pravnog lica, je supsidijarna i osnivačkim aktom se može isključiti, ali ne i odrediti da bude solidarna	Vrhovni sud Republike Srpske 59 O Ps 035434 22 Rev
Obligacioni odnosi	Sticanje bez osnova	U sporu vraćanja neosnovano naplaćenih iznosa po izvršnoj ispravi koja je kasnije preinačena, sud nije ovlašten ispitivati pravilnost izvršne isprave temeljem koje je tuženoj bilo dozvoljeno namirenje novčanog potraživanja.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 497025 23 Rev
STVARNO PRAVO			
Pravo vlasništva/Predmet prava vlasništva	Pokretne stvari	Montažna kuća je pokretna stvar ako se može odvojiti od zemljišta bez narušavanja susptance i prenijeti na drugo mjesto.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 825103 23 Rev

⁴ Sve presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koja je dostupna na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

RADNO PRAVO			
RADNO PRAVO	Sudjelovanje radnika u odlučivanju-Vijeće zaposlenika/sindikata	Kod utvrđenih činjenica da je poslodavac dopisom od 29.11.2019. godine obavijestio svoju sindikalnu podružnicu o namjeravanoj odluci da tužitelju otkaže ugovor o radu s ponudom izmijenjenog ugovora o radu, uz navođenje potpunih podataka koji predstavljaju razlog za donošenje namjeravane odluke, te da se sindikalna podružnica, kojoj nije bio ograničen rok za davanje mišljenja, dana 02.12.2019. godine očitovala da je saglasna sa takvom odlukom poslodavca, nakon čega je poslodavac istog dana tu odluku i donio, nema osnova za zaključak da u konkretnom slučaju nisu na zakonit način provedene konsultacije i da sindikalnoj podružnici nije omogućeno da realno i efektivno utiče na donošenje namjeravane odluke poslodavca.	Vrhovni sud Federacije BiH 45 O Rs 040024 23 Rev
PRIVREDNO PRAVO	Mjenica	Izostanak izričite naznake da je potpisnik u ime izdavatelja mjenice, kao pravnog lica, njegov zastupnik po zakonu nema značaj nedostatka koji bi bio od uticaja na formalnu valjanost mjenice. Adresa i broj identifikacione isprave avaliste nisu bitan element mjenice.	Vrhovni sud Federacije BiH 63 O P 040027 23 Rev
PRIVREDNO PRAVO/ PRVOSTEPENI POSTUPAK- Glavna rasprava	Mjenica/ Tok glavne rasprave	Banka koja je propustila predložiti na pripremnom ročištu odgovarajuće relevantne dokaze, koji su i tada postojali, da je zahtjev za protest mjenice blagovremeno podnijela sudu, ne može na novoj glavnoj raspravi sa uspjehom predložiti te dokaze kao nove jer je nastupila prekluzija i gubitak prava na predlaganje dokaza koji se mogao predložiti na pripremnom ročištu.	Vrhovni sud Federacije BiH 33 O P 065119 23 Rev
ZAŠTITA OD KLEVETE	Naknada nematerijalne štete zbog klevete	Dužina subjektivnog roka za podnošenje zahtjeva za naknadu štete zbog klevete nije ovisna o činjenici da li je izražavanje neistinite činjenice izneseno na profilima društvenih mreža privatnih osoba ili na profilima (stranicama) subjekata koji se profesionalno bave medijskom djelatnosti.	Vrhovni sud Federacije BiH 56 O P 068136 23 Rev

Zaštita prava radnika	Pobijanje odluke o prestanku radnog odnosa	Tužba u radnom sporu je nedopuštena ako se službenik u organu jedinice lokalne samouprave u određenom roku nije koristio prigovorom.	Vrhovni sud Republike Srpske 73 O Rs 037421 22 Rev
PRIVREDNO PRAVO	Izlučni povjerioci	Kada povjerilac u stečajnom postupku traži da se utvrdi njegovo izlučno pravo na pokretnim stvarima u stečajnoj masi, a stečajni povjerilac ovo pravo ospori, ono se može ostvariti samo u posebnoj parnici.	Vrhovni sud Republike Srpske 60 O Ps 030074 22 Rev
PORODIČNO PRAVO			
Imovinski odnosi	Bračna/vanbračna stečevina	Karakter zajedničke imovine supružnika ima imovina koja je stečena za vrijeme trajanja bračne zajednice, koja je rezultat zajedničkog rada i doprinosa bračnih supružnika, kao i prihodi iz te imovine, pri čemu se činjenica zajedničkog rada supružnika pojavljuje kao način njenog sticanja, a zajednica života kao vrijeme sticanja.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 237014 23 Rev

➤ **Građansko pravo/Građansko procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Osnovna načela	Raspolaganje tužbenim zahtjevom	Tužbeni zahtjev, kao zahtjev tužitelja za odlučivanje o pravnoj posljedici koja proizlazi iz određenog životnog događaja, mora biti zasnovan na činjenicama koje su bile predmet dokazivanja tokom parničnog postupka. Tužitelj koji je u postupku dokazivao postojanje svog prava na otkup stana na kojem postoji stanarsko pravo, ne može s uspjehom tužbenim zahtjevom tražiti utvrđenje da je stekao pravo vlasništva na tom stanu.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 691720 22 Rev
Nadležnost suda	Delegacija	Zakonom o parničnom postupku nije propisana mogućnost preispitivanja odluke kantonalnog suda kojom je odlučeno o prijedlogu za svrsishodnu delegaciju drugog stvarno nadležanog općinskog suda s njegovog područja.	Vrhovni sud Federacije BiH 42 O P 063237 23 R

PRVOSTEPENI POSTUPAK			
Tužba	Sadržaj tužbe	Pogrešna pravna kvalifikacija navedena u tužbi ne sprečava sud da usvoji tužbeni zahtjev kada ocijeni da je, s obzirom na utvrđene činjenice, tužitelju moguće pružiti pravnu zaštitu u okviru postavljenog tužbenog zahtjeva.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O P 201019 23 Rev
POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA/ŽALBENI RAZLOZI			
Povreda odredaba parničnog postupka	Relativno bitne povrede	Od drugostepenog suda se ne zahtijeva da odgovori na sve žalbene navode ako je on, za razliku od prvostepenog suda, jednostavno primijenio određenu zakonsku odredbu ili pravni stav zbog čije primjene žalba nema izgleda na uspjeh, tako da žalbeni navodi, zbog primijenjenog pravnog stava, nisu od suštinske prirode i ne bi izmijenili ishod spora ni da je drugostepeni sud razmotrio sve žalbene navode.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 O Rs 204197 23 Rev
Revizija	Postupak po reviziji	Tužitelji mogu izjaviti reviziju zbog prekoračenje tužbenog zahtjeva samo ako je do te povrede došlo u postupku pred drugostepenim sudom, a isticanje postojanja ove pred prvostepenim sudom, samo ako drugostepeni sud takvu povredu isticanu u žalbi neosnovano nije otklonio.	Vrhovni sud Federacije BiH 55 O P 001880 22 Rev
OPĆE ODREDBE			
PARNIČNI POSTUPAK	Prigovor pendencia litis	Izvršni postupak, kojeg je tužitelj pokrenuo protiv tuženih na osnovu ugovora o hipoteci radi naplate potraživanja iz ugovora o kreditu, nema značaj procesne smetnje (dvostruke litispendencije) za pokretanje parničnog postupka po tužbi tužitelja protiv tuženih radi naplate mjenične svote po mjenicama kojima je isti kredit bio obezbijeđen	Vrhovni sud Federacije BiH 63 O P 040027 23 Rev

PARNIČNI POSTUPAK	Presuđena stvar	Negativnu prepreku za vođenje parnice predstavlja i okolnost da su dva zahtjeva sadržajno kontradiktorna i uzajamno nespojiva, dakle ne nužno i identična, jer osnovanost jednog tužbenog zahtjeva, o kome je već odlučeno, isključuje mogućnost da bude osnovan drugi (protivtužbeni) zahtjev istaknut u kasnijem parničnom postupku.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 O Rs 204197 23 Rev

➤ **Krivično / Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
KRIVIČNO PRAVO - OPĆI DIO			
Načela/ Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom	Načelo oduzimanja protivpravne imovinske koristi/ Osnova oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom/ Način oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom	Sud u krivičnom postupku ne može donijeti odluku da osuđenog zbog slabog imovinskog stanja oslobodi obaveze vraćanja imovinske koristi stečene izvršenjem krivičnog djela, a koja je dosuđena osuđenom shodno imperativnim odredbama članova 110. i 111. KZ BiH po pravosnažnoj presudi.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 033903 23 Kž 4

➤ Krivično / Krivično procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OPĆE ODREDBE/RADNJE DOKAZIVANJA			
Ispitivanje osumnjičenog/ Standardi zaštite ljudskih prava/EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA/Član 6 - pravo na pravično suđenje- Minimalna prava optuženog	Pouke osumnjičenom o njegovim pravima/ Obavještenje o prirodi i vrsti optužbe	Kada osumnjičeni/optuženi prilikom prvog ispitivanja nisu obavješteni o svim tačkama kasnijeg optuženja i osnovama sumnje protiv njih, kako to nalaže odredba člana 78. stav 2. ZKP BiH, radi će se o povredi prava na odbranu osumnjičenog/optuženog, odnosno povredi prava da osumnjičeni/optuženi bude obavješten o optužbi, pri čemu nije od uticaja činjenica da su osumnjičeni/optuženi kroz odgovore na pitanja sami iznosili činjenice i okolnosti za koje će kasnije biti optuženi.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 036587 23 Kž
MJERE ZA OBEZBJEĐENJE PRISUSTVA OSUMNJIČENOG/OPTUŽENOG I USPJEŠNO VOĐENJE KRIVIČNOG POSTUPKA			
Pritvor	Opće odredbe o pritvoru	Nema smetnje da se tokom trajanja pritvora, u rokovima propisanim procesnim zakonom, smjenjuju posebni razlozi za isti, na način da se prilikom prijedloga za produženje doda još neki osnov, ili pak ponekad neki osnov isključi, te stoga neće doći do bilo kakve povrede samo činjenicom da je u prijedlogu za produženje pritvora dodat i drugi pritvorski osnov.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 041177 23 Kž 10

TOK POSTUPKA/REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI/ŽALBA NA PRVOSTEPENU PRESUDU			
Glavni pretres/ Žalbeni osnovi/ Krivično materijalno pravo-Opći dio- Kazne	Priznanje optuženog na glavnom pretresu/posljedice priznanja/ Žalba zbog odluke o krivičnoj sankciji/ Vrste i svrha krivičnih sankcija/ Ublažavanje i granice ublažavanja kazne	Doprinos bržem i efikasnijem okončanju postupka priznanjem krivnje, treba cijeniti kao pozitivno i prihvatljivo tokom krivičnog postupka i dati mu adekvatan značaj, obzirom da učinilac takvim ponašanjem jasno ukazuje da je potreba za kažnjavanjem kod njega potencijalno smanjenja samim tim što se činjenicom prihvatanja odgovornosti za učinjenim i sam nalazi na putu (re)socijalozacije i popravljajanja.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 045527 23 Kž 2
Standardi zaštite ljudskih prava/EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA/Član 6 - pravo na pravično suđenje			
Član 8 - Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske	Privatni i porodični život/ Dom i prepiska/ Miješanje u privatni život/ Miješanje u porodični život/ Zakornost miješanja/ Proporcionalnost/ Neophodnost u demokratskom društvu	Sud može ograničiti pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku iz člana 8. EKLJP u svrhu ostvarivanja legitimnog cilja koji se ogleda u sprječavanju bjekstva optuženog radi omogućavanja nesmetanog vođenja postupka, što predstavlja zakonit cilj u demokratskom društvu i takvo ograničenje je proporcionalno cilju koji treba postići. S obzirom da procesni zakon ne navodi koji su to slučajevi i iz kojih razloga se može zabraniti ili ograničiti povjerljiva prepiska sud postupa po svojoj diskrecionoj ocjeni i cijeni sve okolnosti i spisa predmeta, bez obaveze iznošenja detalja a sve kako bi se zaštitila sigurnost i obezbjedilo prisustvo optuženog u nastavku postupka.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 044836 23 Kž 4

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini⁵
od 14. avgusta do 3. septembra 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Starosna penzija Polijski službenici	Ispunjenjem uslova za prestanak radnog odnosa propisanih odredbom člana 119. stav 1. točka 3. Zakona o policijskim službenicima BiH, policijski službenik ne stiče automatski pravo na starosnu penziju, nego se u postupku ostvarenja tog prava primjenjuje odredbe Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju FBiH.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 07 0 U 017614 22 Uvp
Upravni postupak			
Dostavljanje pismena	Obavezno lično dostavljanje pismena	Za ocjenu blagovremenosti žalbe u upravnom postupku, bitno je kada je osporeno rješenje dostavljeno osobi kojoj je namijenjeno, a ne kada je njen bliski srodnik, suprotno pravilu o ličnom dostavljanju, primio takvo rješenje.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 04 0 U 013539 22 Uvp
Rješenje	Usmeno rješenje	Usmeno rješenje pacijentu o mjerama stavljanja pod zdravstveni nadzor u toku epidemije zarazne bolesti, koje je prethodilo pismenoj formi rješenja identičnog sadržaja, predstavlja dozvoljenu iznimku od općeg pravila o pisanoj formi rješenja i zakonit način provođenja hitnih mjera za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 06 0 U 016932 23 Uvp

⁵ Presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koji je dostupan na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

➤ **Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Krivično pravo – opšti dio			
Krivično djelo Krivnja	Saučiniteljstvo Direktni umišljaj	Kada iz činjenica i okolnosti proizilazi da na strani optuženog postoji svijest i volja da zajedno sa drugom dvojicom saučinitelja usmrti oštećenog i da to djelo hoće kao svoje, onda je pravilan zaključak prvostepenog suda da učestvovanje optuženog u nanošenju fizičkih povreda oštećenom tako što zajedno sa tim saučiniteljima udara rukama i nogama po cijelom tijelu oštećenog, pri čemu jedan od saučinitelja nožem nanosi smrtonosne povrede oštećenom, predstavlja odlučujući doprinos optuženog usmrćenju oštećenog, jer je upravo takvim nanošenjem udaraca oštećeni onemogućen da se brani, a omogućeno je jednom od saučinitelja da oštećenom nanese smrtonosne povrede nožem.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 09 O K 037087 23 Kž 10
Oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom Krivično procesno pravo	Osnov oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom Pregovaranje o krivici	Mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ne može biti predmet pregovaranja o krivici između tužioca i odbrane, s obzirom na imperativne zakonske norme u kojima je sadržan pricip da niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, kao i obaveza suda da odlukom kojom je utvrđeno izvršenje krivičnog djela, po službenoj dužnosti oduzme imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom pod uslovima propisanim Krivičnim zakonikom.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 O K 069350 23 Kvlz 2

➤ **Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Opće odredbe			
Osnovna načela	Slobodna ocjena dokaza	Stav suda prema kojem iskaz svjedoka mora biti potkrijepljen drugim dokazima da bi mu se poklonila vjera, predstavlja narušavanje načela slobodne ocjene dokaza, jer bi se dokazna vrijednost takvih iskaza unaprijed određivala okolnošću da li su oni potvrđeni drugim dokazom ili ne, što je suprotno članu 16. ZKP FBiH (Slobodna ocjena dokaza), koji propisuje da pravo suda da ocjenjuje postojanje ili nepostojanje činjenica, nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 04 O K 012613 22 Kž

<p>Pritvor</p> <p>Tok postupka/ Žalbeni osnovi</p>	<p>Sadržaj rješenja o pritvoru</p> <p>Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama</p>	<p>Izreka rješenja o produženju pritvora nakon izricanja prvostepene presude nije nerazumljiva time što u njoj nije naveden datum do kada može trajati pritvor, jer je u izreci, u skladu sa odredbom člana 152. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, jasno navedeno da se početak trajanja pritvora po tom rješenju ima računati od dana objave presude i da on može trajati devet mjeseci, pa nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.</p>	<p>Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine</p> <p>09 0 K 040310 23 Kž 12</p>
<p>Mjere zabrane</p> <p>Član 5 ESLJP - pravo na slobodu i sigurnost</p>	<p>Zabrana napuštanja boravišta i zabrana putovanja</p> <p>Ograničenja u pogledu sadržaja mjera zabrane</p> <p>Ograničenje slobode kretanja</p>	<p>Pravo na rad osumnjičenog/optuženog ne može pretegnuti u odnosu na interes zaštite krivičnog postupka i u tu svrhu određivanja mjera obezbjeđenja prisustva i uspješnog vođenja istog.</p>	<p>Sud Bosne i Hercegovine</p> <p>S1 2 K 032139 23 Kž 9</p>
<p>Tok postupka</p>			
<p>Postupak optuženja</p>	<p>Pregovaranje o krivici</p>	<p>Prilikom razmatranja sporazuma o priznanju krivice sud je u obavezi da provjeri i to da li je optuženom prezentovana kao moguća posljedica priznanja krivice i oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, jer posljedice priznanja krivice se ne ograničavaju samo na imovinskopravni zahtjev i troškove postupka (koje posljedice su posebno apostrofirane zakonskom odredbom) nego uključuje i sve druge zakonske posljedice priznanja krivice u koje nesumljivo spada i oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom (ukoliko nije dosuđen imovinskopravni zahtjev oštećenom ili ukoliko ta korist prelazi visinu dosuđenog imovinsko pravnog zahtjeva).</p>	<p>Vrhovni sud Republike Srpske</p> <p>95 0 K 069350 23 Kvlz 2</p>

Glavni pretres	Izuzeci od neposrednog provođenja dokaza	S obzirom da je odredbom člana 288. stav 2. ZKP FBiH propisano da, „izuzetno od stava 1. ovog člana zapisnici o iskazima datim u istrazi mogu se po odluci sudije, odnosno vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo u slučaju ako su ispitane osobe umrle, duševno oboljele, ili se ne mogu pronaći...“, slijedi da se u ovom stavu navedenog člana ne pravi razlika između procesnog svojstva osoba koje su dale iskaz u istrazi.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 01 0 K 017753 23 Kž 8
Presuda Žalbeni osnovi	Ispravke u presudi Relativna bitna povreda odredaba krivičnog postupka	Kada sud nakon što je javno objavio presudu, donese rješenje kojim vrši ispravke izvornika objavljene presude, a ne pisano izrađene presude, prekršio je odredbu člana 306. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, kojom je propisano da se posebnim rješenjem mogu ispraviti pogreške u imenima i brojevima, kao i druge očigledne pogreške u pisanju i računanju, nedostaci u obliku i nesaglasnosti pisano izrađene presude s izvornikom, pa kako je to bilo od utjecaja na zakonitost tog rješenja, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 306. stav 1. ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 01 0 K 016999 23 Kž 2
Žalbeni osnovi Posebni postupci - Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama Uvjeti za određivanje privremenih mjera osiguranja	Rješenje o određivanju privremene mjere osiguranja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, sukladno odredbi člana 17. stav 1. i 2. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom, mora sadržavati jasnu naznaku, kome se izriče privremena mjera osiguranja i u kom svojstvu, pa ukoliko izreka rješenja ne sadrži izričito određenje kojim osobama (fizičkim ili pravnim) i u kojem svojstvu se izriču privremene mjere osiguranja, izreka tog rješenja je nerazumljiva i učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 09 0 K 042084 23 Kž 2
Žalbeni osnovi	Povreda krivičnog zakona – da li je odlukom o kazni ili uvjetnoj osudi odnosno odlukom o mjeri sigurnosti ili oduzimanju imovinske	Prigovor odbrane zasnovan na tvrdnji o neadekvatnom vrednovanju olakšavajućih okolnosti utvrđenih na strani optuženog, ne može se podvesti pod povredu Krivičnog zakona u vidu prekoračenja ovlaštenja koje sud ima po zakonu.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 K 130850 23 Kvlz

	koristi prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu		
Zahtjev za zaštitu zakonitosti	Uslovi za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti	Nedopušten je zahtjev za zaštitu zakonitosti ako povrede materijalnog i procesnog zakona na koje Zahtjev ukazuje nisu bile iznesene u žalbi na prvostepenu presudu, a ne radi se o povredama učinjenim u žalbenom postupku.	Vrhovni sud Republike Srpske 95 0 K 063175 21 Kvlz
Zahtjev za zaštitu zakonitosti	Uslovi za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti	Nedopušten je zahtjev za zaštitu zakonitosti, kao vanredni pravni lijek protiv pravosnažne presude, kojim se osporava pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja na temelju kojeg su radnje osuđenog, pravno kvalifikovane kao krivično djelo.	Vrhovni sud Republike Srpske 73 0 K 034857 22 Kvlz
Zahtjev za zaštitu zakonitosti	Uslovi za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti	Pitanje učešća u postupku sudije koji se eventualno morao izuzeti (pod uslovom da je stranka podnijela prijedlog u tom pravcu) predstavlja procesnu povredu izdvojenu u posebnu zakonsku odredbu člana 311. stav 1. tačka b) ZKP RS, koja se ne može podvesti pod povredu prava na odbranu, pa time ne može biti razmatrana u okviru zahtjeva za zaštitu zakonitosti kao vanrednog pravnog lijeka.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 K 130850 23 Kvlz
Zahtjev za zaštitu zakonitosti	Uslovi za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti	Prigovor žalbe zasnovan na tvrdnji da radnje činjenično opisane u izreci pobijane presude objektivno ne predstavljaju pokušaj krivičnog djela teške krađe, u suštini sugeriše povredu Krivičnog zakonika (kao žalbeni osnov i osnov za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti), koja povreda se manifestuje u tome da djelo za koje se optuženi goni ne predstavlja krivično djelo.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 0 K 095880 22 Kvlz
Posebni postupci			
Postupak za primjenu mjera sigurnosti, za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom	Privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom	Obzirom da je smisao privremene mjere osiguranja iz člana 395. ZKP BiH otklanjanje mogućnosti izbjegavanja oduzimanja imovinske koristi, to je odluka o istom primarno u duhu zakona o krivičnom postupku, dok se sam njen način realizacije provodi shodno odredbama ZIP-a.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 044723 23 Kž

i za opozivanje uvjetne osude			
----------------------------------	--	--	--

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
STVARNO PRAVO			
Pravo svojine	Zaštita prava svojine	Sticalac, kao zakonit i savjestan kupac uživa zaštitu prava stečenih kupovinom stvari u postupku izvršenja radi naplate novčanog potraživanja.	Vrhovni sud Republike Srpske 67 0 Ps 000514 22 Rev
Vlasništvo	Upravnik	Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine nije pojmovno niti sadržinski određeno koje se radnje upravnika mogu kvalificirati kao „grubo zanemarivanje svojih dužnosti“, zbog čega se radi o faktičkom pitanju koje se u svakom slučaju ispituje ponaosob i to u kontekstu konkretnih postupaka koje je upravnik u relevantnom periodu poduzimao ili nije poduzimao, a bio je dužan odnosno trebao poduzeti prema redovitom tijeku stvari.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 V 128627 22 Gž
Sticanje prava vlasništva na osnovu zakona	Dosjelost	Na poljoprivrednom zemljištu upisanom kao opštenarodna imovina, bez nosioca prava upravljanja, korištenja ili raspolaganja, kao obliku društvene/državne imovine, titular vlasništva je Bosna Hercegovina, dok se posebnim zakonom drugačije ne uredi. Zbog toga na takvoj imovini, do konačnog uređenja pitanja vlasništva državne imovine, stvarnu legitimaciju ima samo Bosna i Hercegovina.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 41 0 P 085658 22 Rev
Zaštita i prestanak prava vlasništva	Vlasničko-pravna tužba	Iako se radi o sporu između nasljednika, kada se posjed nasljednika temelji na nekom drugom pravnom osnovu (ugovor o darovanju), a ne na nasljednopravnoj osnovi, radi se o vlasničkoj tužbi što znači da se zahtjev prosuđuje po pravilima građanskog (stvarnog prava), a ne nasljednog prava.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 63 0 P 035468 21 Rev
OBLIGACIONO PRAVO			
Obligacije (obaveze)	Sticanje bez osnova	Kako tuženi u spornom periodu nije imao bilo kakvu korist od objekta koji je bio u vlasništvu tužitelja, jer isti nije koristio, niti je davao drugom na korištenje, to tužitelju ne pripada naknada na ime korištenja objekta za sporni period.	Vrhovni sud Republike Srpske 89 1 P 034655 23 Rev
NASLJEDNO PRAVO			

Nasljeđivanje na osnovu zakona	Nužni nasljednici	Unuci ostavitelja imaju pravo da ostvare nužni nasljedni dio samo uz kumulativno ispunjavanje uslova da su trajno nesposobni za rad i da nemaju nužnih sredstava za život	Vrhovni sud Republike Srpske 89 1 P 052041 23 Rev
PORODIČNO PRAVO			
Imovinski odnosi	Imovinski odnosi bračnih partnera	Ništav je ugovor kojim jedan bračni supružnik raspolaže zajedničkom imovinom, ako ga drugi supružnik nije ovlastio da upravlja tom imovinom ili se, pa makar i prećutno, nije saglasio sa zaključenjem tog ugovora.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 234563 23 Rev
RADNO PRAVO			
Zaštita prava radnika	Pobijanje odluke disciplinskih organa	Kod produžene povrede radne obaveze, kod koje više povreda u jedinstvenu disciplinsku povredu povezuju: istovrsnost povrede i vremenski kontinuitet vršenja povrede radne obaveze i kod koje je vrijeme učinjene povrede određeno vremenom izvršenja svih povreda koje su zahvaćene produženom povredom, od tog vremena se računa početak roka zastarjelosti pokretanja i vođenja disciplinskog postupka.	Vrhovni sud Republike Srpske 72 0 Rs 036149 23 Rev
Otkaz ugovora o radu	Otkaz ugovora o radu zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga	Nije nezakonito zaključenje ugovora o radu sa novim radnikom pod uslovom da taj ugovor nije zaključen za iste poslove i u istom mjestu za koje je ranijem radniku, u okviru roka od jedne godine, otkazan ugovor o radu zbog tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promjena kod poslodavca.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 Rs 271507 22 Rev

➤ **Građansko pravo/Građansko procesno pravo**

PARNIČNI POSTUPAK			
Revizija	Dozvoljenost/dopuštenost revizije	Kada se radi o nenovčanom zahtjevu, a tužitelj je u tužbi kao vrijednost predmeta spora iskazao iznos od 5.000,00 KM, revizija nije dozvoljena.	Vrhovni sud Republike Srpske 84 0 P 055091 23 Rev

VANPARNIČNI POSTUPAK			
Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	Kada je naknada za ekspropisane nepokretnosti ranijim vlasnicima djelimično isplaćena prije presuđenja, razlika do punog iznosa naknade obračunava se tako što se prethodno utvrdi koji je procenat već isplaćen od ukupne visine pravične naknade utvrđene po cijenama u vrijeme isplate, a zatim se preostali procenat neisplaćene pravične naknade određuje prema ukupnoj vrijednosti ekspropisanih nepokretnosti po cijenama u vrijeme presuđenja.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 V 124721 23 Rev 2
Uređenje imovinskih odnosa Stvarno pravo / Vlasništvo	Upravljanje korištenje zajedničkim stvarima Upravnik	i Za smjenu upravnika u sudskom (izvanparničnom) postupku nije potrebno prethodno održavanje sastanka stanara (suvlasnika), nego utvrđenje da je upravnik grubo zanemario svoje dužnosti.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 V 128627 22 Gž
Uređenje imovinskih odnosa Stvarno pravo / Vlasništvo	Upravljanje korištenje zajedničkim stvarima Upravnik	i Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine daje za pravo prvostupanjskom sudu da predlagatelja postavi za novog upravnika sa istodobnim nalogom protivniku predlagatelja (dosadašnjem upravniku) da izvrši primopredaju dužnosti i predaju dokumentacije kojom raspolaže predlagatelju kao novom upravniku, a sve kao redovita i nužna posljedica svake smjene imenovane odnosno postavljene osobe, pa tako i upravnika zgrade, a kako bi novi upravnik mogao nesmetano izvršavati svoja prava i obveze.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 V 128627 22 Gž
	Pokretanje vanparničnog postupka	Obaveze isplate dugovanja iz ugovora o kreditu, utvrđene pravosnažnom presudom, ne mogu biti osnov za podnošenje prijedloga sudu za pokretanje postupka kod nadležnog organa uprave za odbijanje zahtjeva za izdavanje putne isprave	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 V 133963 22 Gž

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini⁶
od 4. do 10. septembra 2023. godine

➤ **Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Krivično pravo – posebni dio			
	Povreda ugleda suda	Radnja izvršenja krivičnog djela povrede ugleda suda koja odražava izlaganje poruzi sud ili sudiju, može se izvršiti izjavom koja je data neposredno u postupku pred sudom ili u pismenom podnesku upućenom sudu, pri čemu je za postojanje krivičnog djela ovim načinom izvršenja bez značaja o kojoj vrsti podneska je riječ i da li je podnesak dostavljen sudu u vezi sa postupkom koji je u toku ili u vezi sa pravosnažno okončanim postupkom, ili se radi o podnesku koji uopšte nije direktno vezan za konkretan postupak pred sudom.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O K 276954 20 Kvlz

➤ **Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Opšte odredbe			
Troškovi krivičnog postupka	Troškovi krivičnog postupka kad se optuženi oglasi krivim	Troškovi krivičnog postupka ne mogu biti predmet pregovaranja između stranaka i nisu dio sporazuma o priznanju krivice, pa je sud isključivo ovlašćen da odlučuje o troškovima postupka, nezavisno od sadržine sporazuma o priznanju krivice, ako prihvati sporazum, optužnog oglasi krivim i izrekne mu krivičnu sankciju predviđenu sporazumom.	Vrhovni sud Republike Srpske 13 O K 005600 21 Kž

⁶ Presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koji je dostupan na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

Mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/optuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka			
Pritvor	Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora	Trajanje pritvora najduže do tri godine nakon potvrđivanja optužnice, a prije izricanja prvostepene presude se prema odredbama ZKP RS vezuje za najtežu kaznu propisanu u sistemu kazni po KZ RS (kazna dugotrajnog zatvora po odredbama KZ RS koji je važio u vrijeme izvršenja djela i kazna doživotnog zatvora prema sada važećem KZ RS), pa slijedom toga nije isključena mogućnost produženja pritvora najduže do tri godine optuženom za krivično djelo za koje se ne može izreći kazna doživotnog zatvora, ali može kazna dugotrajnog zatvora kao najstroža kazna u vrijeme izvršenja djela.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 O K 026524 23 Kž 15
Pritvor	Određivanje pritvora nakon izricanja presude	Kod određivanja, odnosno produženja pritvora nakon izricanja presude sud se ograničava samo na utvrđivanje da li postoji neki od razloga za pritvor iz člana 197. stav 1. tačka a), v) i g) ZKP RS, pa slijedom toga, s aspekta ocjene zakonitosti rješenja o produženju pritvora u ovoj fazi postupka, bez značaja su prigovori žalbe činjeničnog karaktera u segmentu krivične odgovornosti optuženog za krivično djelo za koje je nepravosnažnom presudom oglašen krivim.	Vrhovni sud Republike Srpske 16 O K 000316 23 Kž 6
Pritvor	Određivanje pritvora nakon izricanja presude	Kada izrekne presudu na kaznu zatvora, sud će po službenoj dužnosti odrediti, odnosno produžiti pritvor ako postoje razlozi iz člana 197. stav 1. tačka a), v) i g) ZKP RS, pri čemu određivanje odnosno produženje pritvora u ovoj fazi postupka nije uslovljeno prijedlogom tužioca niti posebnim izjašnjenjem optuženog i njegovog branioca.	Vrhovni sud Republike Srpske 16 O K 000316 23 Kž 6

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini⁷
od 11. do 17. septembra 2023. godine

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Ugovori	Ugovor o građenju	Samo u slučaju kada je potraživanje poslenika (izvođača radova) od strane naručioca (investitora) priznato i dospjelo, a ovaj ne isplati svoje podizvođače (saradnike), saradnicima pripada pravo da se za isplatu traženih iznosa neposredno obrate investitoru.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 196715 23 Rev

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Opće odredbe	Suparničari	Pristanak novih tuženih na proširenje tužbe nije potreban kad se radi o jedinstvenom nužnom suparničarstvu jer se na taj način otklanja neurednost prvobitne tužbe o kojoj prvostepeni sud nije mogao postupati. Pristanak novih tuženih za proširenje tužbe je potreban samo kod formalnih suparničara, dok su sve tužene nužni jedinstveni suparničari kao saosnivači i suvlasnici likvidiranog pravnog lica.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 0 P 059252 23 Rev
Nadležnost suda	Stvarna nadležnost	Žalbena nadležnost kantonalnih sudova u parničnim predmetima na odluke općinskih sudova, propisana je Zakonom o sudovima Federacije BiH, a ZPP ne ograničava pravo stranke na izjavljivanje žalbe kantonalnom sudu na rješenje o odbačaju revizije doneseno od strane prvostepenog suda.	Vrhovni sud Federacije BiH 126 0 I 168496 23 Rev
Postupak po pravnim lijekovima	Žalba protiv rješenja		

⁷ Presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koji je dostupan na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

➤ **Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Krivično pravo – opći dio			
Kazne	Zamjena novčane kazne	Kada se izrečena sporedna novčana kazna mijenja kaznom zatvora, dužina trajanja iste ne smije preći maksimum zapriječene kazne zatvora za predmetno krivično djelo, a ne izrečene glavne kazne zatvora u tom predmetu.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 025672 23 Kž 3

➤ **Krivično procesno pravo**

Tok postupka			
Žalba na prvostepenu presudu	Odricanje i odustajanje od žalbe Odbacivanje žalbe kao nedopuštene	Nakon izjave branioca, po dostavi predmeta na postupanje po žalbi, da u ime osuđenog/optuženog odustaje od blagovremeno izjavljene žalbe, donosi se odluka u formi rješenja kojom se predmetna žalba odbacuje kao nedopuštena.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 044972 23 Kž
Žalba na prvostepenu presudu – žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Pod povredu prava na odbranu kao bitnu povredu određaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, ne mogu se podvesti one bitne povrede određaba krivičnog postupka koje su izdvojene u druge, posebne oblike bitnih povreda predviđenih u odredbi člana 311.stav 1. i stav 2. ZKP RS.	Vrhovni sud Republike Srpske 77 0 K 079117 23 Kvlz
Žalba na prvostepenu presudu – žalbeni osnovi	Povreda krivičnog zakona – da li je odlukom o kazni ili uvjetnoj osudi odnosno odlukom o mjeri sigurnosti ili oduzimanju imovinske koristi prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu	Pod povredu Krivičnog zakona iz člana 312. tačka d) ZKP RS ne može se podvesti prigovor u vezi sa odlukom o imovinskopravnom zahtjevu oštećenog, jer se ova povreda manifestuje u prekoračenju zakonskih ovlaštenja suda prilikom donošenja odluke o krivičnim sankcijama i mjeri oduzimanja imovinske koristi.	Vrhovni sud Republike Srpske 77 0 K 079117 23 Kvlz

<p>Žalba na rješenje</p> <p>Standardi zaštite ljudskih prava - Član 6 ESLJP</p>	<p>Opći/opšti rok za podnošenje žalbe</p> <p>Pravično suđenje</p>	<p>Dužina izrade pismenog opravka prvostepene presude nije osnov za dodatno produženje roka za žalbu, preko zakonom postavljenog maksimalnog roka shodno članu 292. stav 2. ZKP BiH.</p>	<p>Sud Bosne i Hercegovine</p> <p>S1 2 K 039029 23 Kž 2</p>
---	---	--	---

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini⁸
od 18. do 24. septembra 2023. godine

➤ Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
STVARNO PRAVO			
Sticanje vlasništva na osnovu zakona	Dosjelost	Odredbe o stjecanju prava vlasništva dosjelošću na tuđem zemljištu se ne mogu primijeniti na slučaj kada subjekt prava vlasništva čini šuma i šumsko zemljište na kome se vlasništvo po samom zakonu (originarno) ne može steći.	Vrhovni sud Federacije BiH 64 O P 046152 22 Rev
Sticanje vlasništva	Sticanje prava vlasništva	Da bi došlo do primjene načela zaštite povjerenja u zemljišne knjige potrebno je da je zemljišnoknjižno stanje bilo nepotpuno ili neistinito, da je sticatelj bio pošten i u dobroj vjeri te da je njegov pravni posao bio pravno valjan. Kod raspolaganja bračnom stečevinom valjanost pravnog posla u svakom konkretnom slučaju se mora procjenjivati zavisno od ponašanja, savjesnosti i dobroj vjeri svih učesnika određenog pravnog odnosa, uključujući i bračnog druga koji nije bio ugovorna strana.	Vrhovni sud Federacije BiH 20 O P 066566 23 Rev
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Odgovornost za štetu	Objektivna odgovornost za štetu	Ne smatra se trećim licem osoba čije su radnje manifestacija rizika zbog kojih se obavlja opasna djelatnost, pa stoga radnja te osobe ne uklanja odgovornost osobe koja inače odgovara za štete nastale obavljanjem opasne djelatnosti, zbog čega se tuženi ne može osloboditi odgovornosti pozivom na radnje trećeg lica, jer mu odgovornost proizilazi iz pretpostavljene uzročnosti zbog njegove opasne djelatnosti.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Rs 311657 23 Rev
Naknada materijalne štete	Izgubljena zarada i troškovi liječenja i sahrane	Kada se radi o pravu na naknadu izgubljene zarade s osnova naknade štete, nije odlučno na koji način se ova zarada ostvarivala, da li u radnom odnosu ili po ugovoru o djelu, već je bitno da se ona ostvarivala.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O P 181518 22 Rev

⁸ Presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koji je dostupan na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

Građansko materijalno pravo	Upis u zemljišne knjige	Kada su u trenutku podnošenja prijedloga za uknjižbu prava vlasništva na nekretninama u predmetnim zemljišno-knjižnim ulošcima bile upisane zabilježbe ovrhe, te kako je odredbom članka 65. stavak (3) starog Zakona o ovršnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine propisano da nakon zabilježbe ovrhe nije dopušten upis promjene prava vlasništva zasnovan na raspolaganju ovršenika bez obzira na to kada je raspolaganje poduzeto (zabrana otuđenja), pravilno je postupio prvostupanjski sud kada je odbio da izvrši zahtijevani upis prava vlasništva na nekretninama.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 97 0 Dn 002548 22 Gž
RADNO PRAVO			
Zaštita radnika	Zaštita prava policijskih službenika	Svi radni odnosi koji za pravni osnov nemaju ugovor o radu podvode se pod poseban sistem radnih odnosa, tako da se radni odnosi posebnih kategorija zaposlenika kao što su između ostalog i policijski službenici u cijelosti ili djelimično regulišu posebnim zakonima, koji u odnosu na pravni status datih kategorija uposlenika imaju poziciju osnovnih propisa. Shodno tome, ako su posebnim zakonom propisani osnovi prestanka radnog odnosa, ne primjenjuju se odredbe Zakona o radu koje regulišu način prestanka ugovora o radu.	Vrhovni sud Federacije BiH 32 0 Rs 307004 21 Rev

➤ **Građansko procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
opšte odredbe	Računjanje rokova	Kada je rok za isplatu plaće i dodataka na plaću određen do 10. u mjesecu za prethodni mjesec, onda taj rok obuhvata i 10. po redu dan u mjesecu kao posljednji dan dobrovoljnog ispunjenja predmetne zakonske obveze kada se poslodavac ne nalazi u docnji, zbog čega se zakonske zatezne kamate, u slučaju neisplate plaće i dodataka na plaću, imaju računati počev od 11. u mjesecu pa do konačne isplate.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 Rs 135358 22 Rev
Opće odredbe Isključenje i izuzeće	Isključenje sudije	Okolnost da je isto vijeće drugostepenog suda donijelo odluku u ranijem postupku vođenom između tuženih radi utvrđenja bračne stečevine, koja u predmetnoj parnici predstavlja osnov za protivtužbeni zahtjev drugotužene protiv trećeg lica radi utvrđenja prava suvlasništva na nekretnini koja je u ranijoj parnici utvrđena kao predmet bračne stečevine, ne predstavlja razlog za isključenje sudije kojeg imaju u vidu odredbe člana 357. stav 1. tačka 5. ZPP, jer se ne radi o odluci donesenoj u istom predmetu niti odluci koja se pobija.	Vrhovni sud Federacije BiH 20 0 P 066566 23 Rev

Posebni postupci	Postupak u sporovima male vrijednosti	Presuda kojom se završava spor male vrijednosti ne može se žalbom pobijati zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pa se posljedično tome ne može dopustiti ni ponavljanje postupka radi novih činjenica i novih dokaza kojima se ukazuje na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje utvrđeno u redovnom postupku.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 MaI 048161 17 Gvl
Ponavljanje postupka	Rješenje kojim se odbija prijedlog		
IZVRŠNI POSTUPAK			
Vrste izvršenja	Izvršenje na pokretnim stvarima	Sud ne može prekinuti ovršni postupak da bi sačekao odluku nadležnog suda ili drugog tijela o prethodnom pitanju.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 I 145318 23 Gž
Vrste izvršenja	Izvršenje na nepokretnosti	Kada tražilac ovrhe predlaže provođenje ovršnog postupka (samo) na idealnom suvlasničkom dijelu nekretnine na kojoj je uspostavljeno suvlasništvo, onda ne postoji obveza prvostupanjskog suda da pribavi suglasnost suvlasnika za prodaju idealnog dijela ovršenika.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 I 140059 23 Gž

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Prava nezaposlenih lica	Priznavanje prava na penzijsko i invalidnsko osiguranje	Pogrešno je utvrđeno da period od nedostajuće 2 godine 11 mjeseci i 26 dana u kojem tužiocu pripada pravo na penzijsko i invalidnsko osiguranje do sticanja uslova za starosnu penziju, počinje da teče od 22.11.2020. godine do 16.11.2023. godine, jer se rokovi kada je u pitanju godine računaju na punu godinu, odnosno od 20.11.2020. do 20.11.2022. godine (2 godine), kada su u pitanju mjeseci računa se na mjesece odnosno od 21.11.2022. do 21.10.2023. godine (11 mjeseci) i kada su u pitanju dani rokovi se računaju na dane, dakle od 22.10.2023. do 16.11.2023. godine, što bi iznosilo 26 dana.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 028163 21 Uvp

Imovinsko-pravni odnosi	Ispravljanje greške u katastarskom operatu	Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove, odnosno nadležna Područna jedinica je dužna da pri vršenju poslova održavanja premjera i katastra zemljišta otklanja sve nedostatke i propuste u snimanju detalja, geodetskom elobaratu, planovima, karti i katastarskom operatu, pod uslovom da su ti nedostaci i propusti sa sigurnošću utvrđeni.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027849 21 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Provođenje promjene u katastarskom operatu	Činjenica da u ugovoru koji je predmet provodjenja nisu navedeni katastarski podaci za nekretnine, nije razlog da se isti ne može provesti u katastarskom operatu, s obzirom da je sačinjen 1959. godine, kada za tu k.o. nije bio uspostavljen katastar nepokretnosti i kada katastarski podaci nisu ni postojali, što daje osnov organu koji provodi postupak da izvrši identifikaciju parcela koje su predmet ugovora po novom premjeru i izvrši njegovo provođenje.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 029342 22 Uvp
Porezi, doprinosi i takse	Porez na dohodak	Uplate na račune tužioca od strane njegovog oca, koji je zaposlen u Rusiji, izvršene su u svrhu izdržavanja porodice odnosno kao poklon od strane oca, pa kako se radi o porodičnom odnosu, ne može se govoriti o dohotku tužioca, niti se te uplate mogu svrstati u ostali dohodak, pa time ni oporezovati.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026558 21 Uvp
Porezi, doprinosi i takse	Igre na sreću	Tuženi nije dao odgovor na žalbene navode tužioca da su mu isplaćena dva dobitna tiketa u manjem iznosu, a da mu tiket u većem iznosu, za koji je obaviješten da će mu biti isplaćen u roku od 7 dana u prostorijama tužene, nije isplaćen, pa su te činjenice ostale nerazjašnjene i ostalo je nejasno kako je izvršena isplata navedenih dobitnih tiketa u manjem iznosu i zašto je nakon te isplate izvršeno sporno otkazivanje izvlačenja.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026911 21 Uvp
Zakon o postupku prinudne naplate indirektnih poreza BiH - Postupak protiv odgovornih lica osim glavnog dužnika	Postupak utvrđivanja solidarne odgovornosti	Sva lica koja prouzrokuju ili aktivno sarađuju u činjenju bilo kojeg kršenja zakona i propisa o indirektnom porezu, pojedinačno i solidarno su odgovorna, te UIO u tom slučaju ima pravo da naplati ukupan iznos duga od bilo kojeg lica, a u ukupan dug ulaze troškovi postupka, kamate i naknadni teret prinudne naplate.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 041329 23 Uvp

<p>Zakon o državnoj službi u institucijama BiH - Statusna pitanja državnih službenika i upražnjena radna mjesta</p>	<p>Imenovanje Javno oglašavanje</p>	<p>Zakonom je jasno propisana procedura zapošljavanja u državnu službu u institucijama BiH, način imenovanja komisije za izbor, izborni proces i druga pitanja od važnosti za proceduru odabira kandidata po objavljenim javnim konkursima, kao i imenovanja posebne komisije za izbore koje su nezavisne i nepristrasne u provođenju javnog konkursa, gdje komisiju čine 5 članova, od kojih su dva službenici institucije na koju se javni konkurs odnosi, a 3 člana imenuje agencija sa liste eksperata. Pravo na zahtjev za izuzeće bilo kojeg člana ili komisije za izbor ima svaki prijavljeni kandidat, ukoliko smatra da su ispunjeni uslovi za izuzeće predviđeni odredbom člana 25. stav 3. Zakona o državnoj službi u institucijama BiH.</p>	<p>Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 040417 23 Uvp</p>
---	---	---	---

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini⁹
od 25. septembra do 1. oktobra 2023. godine

➤ **Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
STVARNO PRAVO			
Sticanje vlasništva	Odluke suda ili drugog nadležnog organa	Upis prava vlasništva na temelju pravosnažne presude je deklaratornog karaktera za razliku od upisa prava vlasništva stečenog na temelju pravnog posla (ugovora o poklonu) koji je konstituirajući, jer se vlasništvo stječe tek upisom u zemljišne knjige.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 P 131649 23 Gž
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Ugovori	Ugovor o poklonu	Sa stajališta pravilne primjene materijalnog prava za rješavanje pravne stvari opoziva darovnog ugovora zbog osiromašenja, temeljem pravnog pravila iz paragrafa 947. OGZ-a, motivi odnosno pobude nisu predviđeni kao materijalno-pravni uvjet pružanja ove vrste pravne zaštite poklonodavatelju pred sudom.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 P 126341 22 Gž
Ugovori	Ugovor o poklonu	Pravno pravilo iz paragrafa 947. OGZ-a ne predviđa kao uvjet obraćanja sudu zahtjevom za opozivom darovnog ugovora to da se poklonodavatelj prethodno obraćao poklonoprimaltelju za pomoć pri uzdržavanju.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 P 126341 22 Gž
RADNO PRAVO			
Zaštita radnika	Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja	Kada propis kojim je regulisan radnopravni status saradnika u nastavi, ne pravi distinkciju između saradnika u nastavi sa VKV stručnom spremom i saradnika u nastavi sa višom školskom (stručnom) spremom u nagrađivanju (plati) za jednak rad, te kako je Zakonom o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama Brčko distrikta Bosne i Hercegovine propisano da praktičnu nastavu izvode saradnici u nastavi sa stručnom spremom	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 P 148500 23 Gž

⁹ Presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koji je dostupan na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

		utvrđenom nastavnim planom i programom, a kojim je (kao i u Organizacionom planu) određeno da su to lica sa VKV stručnom spremom i lica sa višom školskom spremom, pa kako je tužiteljica jednako uspješno, bez primjedbi i sa uspješnim ocjenama, kao i saradnici u nastavi sa višom školskom spremom izvodila praktičnu nastavu, onda tužiteljici pripada i ista plata sukladno načelu „ista plata za isti ili sličan posao“.	
Otkaz ugovora o radu	Otkaz ugovora o radu zbog odgovornosti za težu povrednu radnih obaveza iz ugovora o radu	Iako odredbe Zakona o radu i člana 7. Konvencije međunarodne organizacije rada broj 158 ne propisuju postupak i formu u kojoj je poslodavac dužan obavijestiti zaposlenika o povredama radne obaveze koje mu se stavljaju na teret i pozvati ga da se o tim povredama izjasni, iz samog cilja i svrhe tih odredbi, a to je da se zaposleniku omogući da iznese svoju odbranu, proizilazi da zaposlenik mora tačno znati šta mu se stavlja na teret, odnosno da mu poslodavac na jasan način predoči koja mu se konkretno povreda stavlja na teret, kojim je propisom ista predviđena i na kojim činjenicama i dokazima temelji svoju tvrdnju o učinjenoj povredi, te da ga pozove da se na te okolnosti izjasni (pismeno ili usmeno na zapisnik).	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 Rs 130310 21 Rsž

➤ **Građansko procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Osnovna načela	Raspravno načelo	Kada je tuženi tokom cijelog prvostepenog postupka u potpunosti osporavao postavljeni tužbeni zahtjev tužioca, a priznanje činjenica predstavlja nepovoljnu procesnu radnju za tuženog, tada se sve okolnosti iz kojih se izvodi zaključak o posrednom priznanju (ponašanju iz kojeg slijedi zaključak sa sigurnošću) imaju restriktivno tumačiti. To dalje znači, da samo zato što neka činjenica nije direktno osporena za posljedicu nema da je ista priznata, prije svega imajući u vidu obavezu stranaka da iznesu sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahtjeve i da izvode dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, dakle, obavezu stranaka da dokažu činjenice na kojima zasnivaju svoj zahtjev.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 Rs 128739 21 Rsž
Osnovna načela	Primjena materijalnog prava	Zavođenje predmeta u sudski upisnik „P – parnica“ umjesto u upisnik „Rs – radni spor“, nije od utjecaja na pravilnost postupanja prvostepenog suda kod toga da se u oba postupka primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, dok materijalno pravo sud primjenjuje shodno činjeničnim utvrđenjima tokom prvostepenog postupka, i nije vezan prijedlozima stranaka u pogledu pravnog osnova odnosno pravilne primjene materijalnog prava.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 P 138623 23 Gž

Prvostepeni postupak	Opće odredbe o dokazima	Kada se prilikom obračuna nužnih troškova života tužiteljice radi o jednostavnim matematičkim operacijama (sabiranje i oduzimanje), nije potrebno provoditi vještačenje po vještaku ekonomske struke, obzirom da nije potrebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže, a što je preduvjet za određivanje vještačenja.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 P 126341 22 Gž
Dokazi	Vještaci		
Prvostepeni postupak	Opće odredbe o dokazima	Podaci o visini potrošačke korpe, korišteni za potrebe obračuna nužnih troškova života tužiteljice, predstavljaju općepoznate statističke podatke.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 P 126341 22 Gž
Dokazi			
IZVRŠNI POSTUPAK			
	Prijedlog za izvršenje	Da bi se udovoljilo prijedlogu za podnošenje osobnog popisa imovine ovršenika nije dostatno da se tražitelj ovrhe obraćao nadležnim tijelima i drugim pravnim subjektima radi dostave podataka o imovini ovršenika, nego je tražitelj ovrhe dužan dokaze o tome (da se nadležnim tijelima i drugim pravnim subjektima obraćao i da nije mogao pribaviti podatke o imovini ovršenika) dostaviti uz prijedlog prvostupanjskom sudu.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 I 136290 23 Gž 2
	Odlaganje izvršenja	Da bi sud u skladu sa odredbom članka 16. stavak (2) Zakona o upravnim sporovima Brčko distrikta BiH prihvatio prijedlog za odlaganje izvršenja upravnog akta moraju biti ispunjena dva kumulativno propisana uvjeta: prvi, da bi izvršenje akta tužitelju nanijelo štetu koja bi se teško mogla nadoknaditi i drugi, da odlaganje izvršenja upravnog akta nije protivno javnom interesu, niti se odlaganjem nanosi šteta koja bi se teško mogla nadoknaditi protivnoj stranci.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 U 140101 22 Už

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Državljanstvo Sticanje državljanstva BiH	Sticanje državljanstva BiH i Federacije BiH	U slučaju prestanka državljanstva BiH i Federacije BiH odricanjem radi sticanja državljanstva druge države, porijeklo ne može biti zakonski osnov za ponovni upis u knjigu državljana BiH, već se u tom slučaju državljanstvo može ponovo steći isključivo naturalizacijom.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 017558 22 Uvp

Imovinsko pravni odnosi Prostorno planiranje/ uređenje i građenje	Utvrđivanje površine zemljišta koje je potrebno za redovnu upotrebu zgrade	Vlasnik zgrade ili posebnog dijela zgrade u skladu sa odredbama člana 39. Zakona o građevinskom zemljištu i člana 346. Zakona o stvarnim pravima F BiH može steći pravo vlasništva na zemljištu za redovnu upotrebu zgrade, samo ako općinski organ uprave nadležan za imovinsko-pravne poslove, uz pribavljeno mišljenje općinskog organa uprave nadležnog za poslove urbanizma, to zemljište utvrdi rješenjem.	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 U 015789 22 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Upis promjene u katastarskom operatu	Na osnovu prijave o promjeni na zemljištu i skice snimanja, bez donošenja rješenja o promjeni upisa prava u katastarskom operatu i dostavljanja istog strankama sa pravom izjavljivanja žalbe, ne mogu se vršiti promjene u katastarskom operatu.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 021517 22 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Energetika	Novi vlasnik objekta priključenog na distributivnu mrežu izmirenjem duga za električnu energiju ranijeg vlasnika tog objekta (kao krajnjeg kupca električne energije), ne može biti oslobođen od obaveze prijavljivanja promjene vlasništva i dužan je zaključiti novi ugovor sa nadležnim operatorom distribucijskog sustava (ODS) o korištenju distribucijske mreže i ugovora o opskrbi električnom energijom, u skladu sa Zakonom o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine i Opštim uslovima za isporuku električne energije.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 014092 22 Uvp
Upravni spor			
Postupak	Povreda postupka	Sud ne može naložiti tužitelju da podnese novu tužbu protiv konačnog rješenja koje je u međuvremenu, dok traje upravni spor, doneseno u ponovnom postupku, nego će nastaviti postupak po proširenoj tužbi, ukoliko je tužitelj izjavio da je nezadovoljan i novodonesenim rješenjem.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 013405 22 Uvp
Upravni postupak			
Komuniciranje/ opštenje organa i stranaka	Podnesci	U situaciji kada je dokumentacija dostavljena bez formalnog pismenog zahtjeva, upravni organ je dužan pozvati stranku da se izjasni povodom čega je dostavljena, odnosno šta predstavlja, odnosno da dostavi zahtjev, a ne može dokumentaciju odbaciti, jer upravni organi rješavaju na osnovu zahtjeva.	Vrhovni sud Federacije BiH 10 0 U 005608 22 Uvp